

Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa
Uniwersytetu w Siedlcach

a

Filozofická fakulta
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

pozývajú

na medzinárodnú vedeckú konferenciu na tému

**Medzi súhrou a konfliktom. Konceptualizácie mužnosti
a slovanskosti v literatúrach, kultúrach a jazykoch,**

ktorá sa uskutoční 4. septembra 2025 v Siedlcach.

Konferencia je pokračovaním série stretnutí venovaných rôznym aspektom mužnosti, ktoré v ostatných rokoch organizuje Inštitút jazykovedy a literárnej vedy Univerzity v Siedlcach a Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Témou tohtoročnej vedeckej reflexie bude vzťah medzi dvoma kategóriami identity: medzi maskulinitou ako rodovou kategóriou a etnickou príslušnosťou.

Obidve kategórie spájajú jednotlivca s komunitou fungujúcou v konkrétnom čase a priestore. Obe sú rôznorodo tematizované a fixované v slovanských literatúrach, kultúrach a jazykoch. Preto sa predmetom výskumu môžu stať literárne, kultúrne a jazykové reprezentácie mužskosti, berúc do úvahy ich etnický/národný kontext.

Mužskú rodovú identitu možno definovať (okrem najužšej etnojazykovej príslušnosti) aj pocitom príslušnosti k širším nadnárodným kultúrnym, politickým alebo ideologickým alianciám. Nadnárodné väzby, identifikované skôr z hľadiska civilizácie ako národnosti, vznikajú okolo predstáv historickej príslušnosti k danej oblasti, k jej spoločným hodnotám, k náboženským, ideologickým či politickým princípom. Ide o rôzne „spoločenstvá osudu“, prekračujúce „pokrvné“ či jazykové príbuzenské väzby, ako sú napr. „kresťanská Európa“, „Západ“, „stredná Európa“, poľsko-litovská „Rzeczpospolita“, „Eurázia“, „ruský svet“ či rôzne podoby panslavizmov, ktoré vytvárajú špecifické tvarujúce rámce pre špecifické mužské identity. Na konci škály sú aj radikálne univerzalistické myšlienky, ako napríklad: „svetobčianstvo“, proletársky internacionalizmus atď. Literárne, kultúrne i jazykové tematizovania súhry alebo konfliktu týchto identifikátorov z rôznych období a z rôznych slovansky hovoriacich krajín bude hlavnou témou výskumu.

Potenciálne problémové oblasti:

- Estetizácia a deestetizácia slovanosti a Slovanstva v literatúre; špecifickosť a/alebo univerzálnosť slovanosti; jej historická premenlivosť a dynamika: od Poliaka/Slováka/Čecha/Ukrajinca/Rusa k Slovanovi a späť.
- Vzťah k INÉMU alebo aj k INEJ ako vážny parameter identity mužských literárnych postáv: nacionálne, civilizačné a rodové filie, fóbie, mánie, sny o obnovení dávno stratených jednôt (napr. androgynnej, slovankej, inej).
- Slovanosť medzi nacionalizmom a univerzalizmom: jej literárne definície, redefinície a adaptácie; idealizácia alebo odmietanie „slovankej vzájomnosti“. Slovanosť ako filologická a/alebo (geo)politická („geopoetická“) kategória.
- Literárna postava (kultúrny hrdina) na rozhraní civilizácií, národností, etnickej príslušnosti a rodu; postavy zradcov, renegátov, kolaborantov, odpadlíkov od viery, votrelcov, okupantov, oportunistov, mizogynov, mačov, zženštilých a citlivých androgynov atď.
- Mužské literárne postavy medzi národným vylúčením a rehabilitáciou (historickí a fiktívni „národní zradcovia“ a „národní hrdinovia“); vzťah medzi národnou a mužskou megalomániou ako literárnou témou či objektom jazykových reprezentácií.
- Muži, ktorí zažívajú násilie, vojnu, autoritársky útlak a krutosť diktatúry, ako protagonisti a antagonisti v literárnych dielach.
- Slovanosť, mužnosť a otázky moci: slované „césarizmy“ (cáristické, cárofilské, iné) a „republikanizmy“ v literárnom zobrazení; mužské identity medzi rovnosťou a dominanciou.
- Mizogýnia zakotvená v jazyku; symbolická feminizácia zotročených a kolonizovaných národov, ich semiotické „omladzovanie“ ako výraz symbolickej dominancie: „mladší“ a „starší bratia“, „bratská pomoc“ a jej podoby v literatúre, kultúre, jazyku.
- Imperiálna poetika/rétorika a poetika/rétorika vzbury; rétorika populizmu a manipulácia s kategóriami národa, slovanstva a mužnosti.
- Postavy/etnické skupiny s nízkym statusom; maskulinita a etnická príslušnosť v „hrdzavých pásmach“ strednej Európy, problém „nadprodukcie elít“ (Peter Turchin) a statusová frustrácia.
- Rodová identita mužov v „objatí“ štátnej moci: spoločenská zmluva alebo bezpodmienečné „sebaodovzdanie sa“.
- Mužské identity a sféra abjektívnych javov v literatúre: príšery, divosi, mŕtvolky; deestetizácia, dehumanizácia, démonizácia a infrahumanizácia politických či vojenských protivníkov.
- Muži kolonizovaní, kolonizujúci, sebakolonizujúci: slovanosť ako pocit, že patríme k slabším, odstrkovaným, zotročeným a poníženým, k obetiam „pokroku“.
- Slovanosť študentské „tajné spolky“; „bratstvá“ medzi väzňami koncentračných táborov a gulagov; „vojenské bratstvá“ ako referenčné rámce pre slovanosť mužské identity v literatúre, kultúre a jazyku.

Tešíme sa na Vašu účasť a budeme vďační aj za reflexiu iných aspektov témy.

Jazyk konferencie – slovanosť jazyky, angličtina, nemčina.

Organizačný výbor konferencie

dr hab. Danuta Szymonik (IKRiBL, Siedlce)

dr Oksana Blashkiv (UwS)

dr Aldona Borkowska (UwS)

dr Ewa Kozak (UwS)

dr Walentyna Krupowies (UwS)

dr Adriana Pogoda-Kołodziejak (UwS)

dr Piotr Prachnio (UwS)

prof. PaedDr. Martin Golema, PhD. (UMB, Banská Bystrica)

doc. Mgr. Ivan Jančovič, PhD. (UMB, Banská Bystrica)

Mgr. Eva Pršová, PhD. (UMB, Banská Bystrica)

Mgr. Martina Kubealaková, PhD. (UMB, Banská Bystrica)

Mgr. Eva Dudáková (UMB, Banská Bystrica)

Prihláška na medzinárodnú vedeckú konferenciu

**MEDZI SÚHROU A KONFLIKTOM.
KONCEPTUALIZÁCIE MUŽNOSTI
A SLOVANSKOSTI V LITERATÚRACH,
KULTÚRACH A JAZYKOCH,**

4. september 2025, Siedlce, Poľsko

Meno a priezvisko:

Titul:

Organizácia:

Názov príspevku:

Telefón:

E-mail:

Korešpondenčná adresa:

Forma konferencie: online

Konferenčný poplatok: 75 eur/osoba

IBAN: PL84 1240 2685 1978 0010 1464 3201

Do poznámky prosíme uviesť: „Meno a priezvisko, Męskość i słowiańskość“

Dátum pripísania úhrady: do 2. septembra 2025

Prihlášku na medzinárodnú vedeckú konferenciu prosíme poslať do **15. júna 2025** na adresu: valentina.krupoves@uws.edu.pl.